

Neobvyklé potravní chování havranů polních (*Corvus frugilegus*) a kavek obecných (*Corvus monedula*) v Pardubicích

The unusual foraging behaviour of the Rook (Corvus frugilegus) and the Jackdaw (Corvus monedula) in Pardubice

Světлана Vránová

AOPK ČR, středisko Pardubice, Jiráskova 1665, 530 02 Pardubice; e-mail: sve.crow.crow@volny.cz

Havran polní (*Corvus frugilegus*) a kavka obecná (*Corvus monedula*) jsou všežravci, stejně jako ostatní krkavcovití. Důležitou složku jejich potravy tvoří semena trav a obilí a hmyz (MIKULA 1949, HUDEC 1983, JAKUBIEC 2005). Většinu potravy sbírají v chůzi na zemi.

Dne 28.6.2007 jsem byla svědkem zajímavého potravního chování hejna havranů polních a kavek obecných. Na severozápadním okraji Pardubic (místní část Polabiny, 50°03'N 15°46'E, nadmořská výška 217 m) se nachází nákupní centrum, které z jedné strany sousedí s rozptýlenou zástavbou, z druhé s velkým polem. Zastavěnou plochu nákupního centra od pole oddělují udržované trávníky. Při cestě ze zaměstnání okolo 17. hod. jsem zaznamenala, že trávníky jsou čerstvě pokosené a na místě je hejno okolo 200 ex. havranů a kavek. Jednalo se o dospělé ptáky, společně s vyvedenými mláďaty. Část ptáků sbírala potravu na posečené trávě, větší část hejna ale zaměřila svou pozornost na okraj pšeničného pole, který byl pokosením trávy zpřístupněn. Ptáci se zdržovali na hranici mezi trávníkem a stojícím obilím a tvořili jakýsi černý lem pole v délce asi 50 m. Zobáky si ohýbali stébla pšenice, nohou přišláplí klas a vyjídali zrna, která byla již v pokročilém stádiu zralosti. Mezi stojící obilí nevstupovali, avšak přes stébla již položená postupně pronikali hlouběji do pole. Místy se dostali až do vzdálenosti 80 cm od okraje. Jak dlouho zde ptáci pobývali nevím, při mém příjezdu již byli na místě. Pozorování trvalo asi 15 minut, poté celé hejno náhle odletělo. Po jeho odletu zůstala na okraji pole ohnutá a polámaná stébla s vyzobanými klasy (obr. 1). V následujících dnech jsem již hejno na tomto místě nezastihla.

Havrani i kavyky v Pardubicích početně hnízdí a zimují (VRÁNOVÁ *et al.* 2007), je proto možné pozorovat je celoročně. V městském prostředí s oblibou sbírají potravu na čerstvě posečených trávnících, nebo na místech s nízkou trávou, kde jim porost sahá maximálně po hrud'. Do vyšší trávy obvykle nevstupují. Stejně tak nevstupují do stojícího obilí, zatímco na sklizených polích oba druhy s oblibou potravu sbírají (vlastní pozorování). O havranech a kavkách je také známo, že dokáží působit citelné škody vybíráním zasetého obilí nebo kukuřice (MIKULA 1949, JIRSÍK 1955, HUDEC 1983, JAKUBIEC 2005). O vyzobávání stojícího obilí se ale zmiňuje pouze FOLK (1967), který píše o kavkách: „V době dozrávání obilí napadají celá hejna často obilná pole, lámou klasy a vybírají z nich obilná zrnka v mléčné zralosti,“ což přesně odpovídá mému pozorování.

Souhrn

Krkavcovití ptáci obvykle sbírají potravu na zemi v nízkém bylinném porostu. Dne 28.6.2007 jsem na severozápadním okraji Pardubic pozorovala hejno přibližně 200 havranů polních (*Corvus frugilegus*) a kavek obecných (*Corvus monedula*) při vyzobávání klasů stojícího obilí. Ptáci se k této potravě dostali až po posečení lemového trávníku. Ze země ohýbali stébla a vybírali zrna pšenice.

Summary

The corvids (family Corvidae) usually forage on the ground in the low herbal vegetation. On 28th June 2007, I recorded approximately 200 Rooks (Corvus frugilegus) and Jackdaws (Corvus monedula) while foraging on standing corn-spikes in the Pardubice city outskirts (50°03'N 15°46'E, altitude 217 m; a large field neighbouring with a cut lawn near the shopping centre and the road). The field edge was exposed to birds after the adjacent lawn had been cut. During the 15-min observation, the birds were bending blades at the field edge and foraging on wheat corns.

Literatura

- FOLK Č. 1967: K bionomii kavky obecné (*Corvus monedula*) v ČSSR. *Kandidátská disertační práce, Brno.*
- HUDEC K. (ed.) 1983: Fauna ČSSR. Ptáci III/2. *Academia, Praha.*
- JAKUBIEC Z. 2006: Wybiórczość środowiskowa i dzienna aktywność żerujących gawronów w krajobrazie rolniczym. In: JERZAK L., BRENDAN P. K. & TRYJANOWSKI P. (eds) 2005: Ptaki krukowate Polski. *Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.*
- JIRSIK J. 1955: Naši pěvci, část 1. *ČSAV, Praha.*
- MIKULA A. 1949: Naši havranovití. *Nakladatelství Brázda, Praha.*
- VRÁNOVÁ S., LEMBERK V. & HAMPL R. 2007: Ptáci Pardubic. *Východočeská pobočka ČSO a Východočeské muzeum v Pardubicích, Pardubice.*

ISSN 1211-6424

ISBN 978-80-87151-02-0

Obř. 1: Ohnutá a polámaná stébla pšenice na okraji pole po potravní návštěvě havranů polních a kavek obecných. Pardubice, 28.6.2007. Foto S. Vránová.

Fig. 1: Bended and broken wheat blades at the field edge after the short foraging visit of Rooks and Jackdaws. Pardubice, 28th June 2007. Photo by S. Vránová.